

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. spalio 19 d.*

„Apeliacinis skundas – Sąjungos deliktinė atsakomybė – Viešasis paslaugų pirkimas – Techninė pagalba veiklai, skirtai tinklo struktūrai sukurti ir valdyti siekiant įgyvendinti europinę inovacijų partnerystę „Žemės ūkio produktyvumas ir tvarus vystymasis“ – Konkurso dalyvio pasiūlymo atmetimas – Neįprastai mažos vertės pasiūlymas – Rungimosi principu pagrįsta procedūra“

Byloje C-198/16 P

dėl 2016 m. balandžio 8 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Agriconsulting Europe SA, įsteigta Briuselyje (Belgija), atstovaujama *avvocato* R. Sciaudone,

apeliantė,

dalyvaujant kitai proceso šaliai

Europos Komisijai, atstovaujamai L. Di Paolo ir F. Moro, nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. L. da Cruz Vilaça (pranešėjas), teisėjai E. Levits, A. Borg Barthet, M. Berger ir F. Biltgen,

generalinis advokatas M. Szpunar,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: italų.

Sprendimą

- 1 Apeliaciniu skundu *Agriconsulting Europe SA* (toliau – *Agriconsulting*) prašo panaikinti 2016 m. sausio 28 d. Bendrojo Teismo sprendimą *Agriconsulting Europe / Komisija* (T-570/13, EU:T:2016:40, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo Bendrasis Teismas atmetė jos ieškinį dėl žalos, kurią ji patyrė dėl Europos Komisijos tariamai padarytų pažeidimų rengiant konkursą „Tinklo struktūros sukūrimas siekiant įgyvendinti europinę inovacijų partnerystę *Žemės ūkio produktyvumas ir tvarus vystymasis*“ (AGRI-2012-EIP-01), priteisimo iš Europos Sąjungos.

Teisinis pagrindas

- 2 2002 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, nustatančio išsamias finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles (OL L 357, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 4 t., p. 145), iš dalies pakeisto 2007 m. balandžio 23 d. Komisijos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 478/2007 (OL L 111, 2007, p. 13) (toliau – Reglamentas. Nr. 2342/2002), 139 straipsnio „Neįprastai mažos kainos paraiškos [pasiūlymai]“ 1 dalyje nurodyta:

„Jei konkrečiai sutarčiai paraiškose [pasiūlymuose] yra nurodytos neįprastai mažos kainos, susitariančioji institucija [perkančioji organizacija], prieš atmesdama paraiškas [pasiūlymus] vien tuo pagrindu, raštu paprašo informacijos apie paraiškos [pasiūlymo] sudedamąsias dalis, kurias ji laiko svarbiomis, ir jas patikrina, atitinkamai išklausiusi šalis ir atsižvelgusi į pateiktus paaiškinimus. Šie paaiškinimai pirmiausia gali būti pateikiami apie saugos ir darbo sąlygų nuostatas, galiojančias toje vietoje, kur bus teikiamos paslaugos, tiekiamos prekės ar atliekami darbai.

<...>“

- 3 Reglamento Nr. 2342/2002 146 straipsnio „Paraiškų [pasiūlymų] ir prašymų dalyvauti vertinimo komitetas“ 4 dalyje nustatyta:

„Neįprastai mažos kainos paraiškų [pasiūlymų], minėtų šio reglamento 139 straipsnyje, atveju vertinimo komitetas paprašo bet kokios informacijos apie paraiškos [pasiūlymo] sudėtį.“

Ginčo aplinkybės

- 4 Faktinės ginčo aplinkybės skundžiamo sprendimo 1–22 punktuose išdėstytos taip:

„1. Skelbimu apie viešąjį pirkimą, paskelbtu 2012 m. rugpjūčio 7 d. *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* priede (OL 2012/S 61-150-249926), Europos Komisija paskelbė konkursą AGRI-2012-PEI-01 dėl tinklo struktūros sukūrimo siekiant įgyvendinti europinę inovacijų partnerystę „*Žemės ūkio produktyvumas ir tvarus vystymasis*“ (toliau – konkursas).

2. Pagal pirkimo specifikacijų (toliau – specifikacijos) 1 punktą pirkimo laimėtojas turėjo prisidėti prie partnerystės tinklo, kurį sudaro ir kuriame dalyvauti gali žemės ūkio inovacijų ir novatoriškų metodų srityje veikiantys subjektai, kaip antai ūkininkai, tyrėjai, konsultantai, įmonės, nevyriausybinės organizacijos, vartotojai ir viešosios įstaigos, sukūrimo ir valdymo. Laimėtojas turėjo būti atsakingas už tinklo mechanizmo, kurį sudaro, viena, laimėjusio dalyvio personalas, paskirtas vykdyti skelbime apie pirkimą nurodytas užduotis, ir, antra, fizinės patalpos, kuriose šis personalas dirbs ir teiks paslaugas, sukūrimą ir veikimo užtikrinimą (toliau – informacinis punktas).

3. Pirkimo laimėtojo funkcijos buvo apibrėžtos specifikacijų 2 punkte. Jos suskirstytos į 9 pagrindines užduotis, būtent: pirma, vykdyti užduotis paskirto personalo valdymas ir informacinio punkto valdymas, antra, partnerystės tinklo veiklos koordinavimas, trečia, ryšių tinklo ir komunikacijos priemonių vystymas, ketvirta, išsamios duomenų bazės pildymas ir atnaujinimas, penkta, išorės ekspertų sąrašo tvarkymas, šešta, koordinavimo ir informacijos mainų veiklos vykdymas, septinta, tyrimų poreikių apibendrinimas remiantis iš vietos operatorių surinkta informacija, aštunta, metinės darbo programos parengimas ir, devinta, inventoriaus valdymas ir dokumentų bei informacijos saugojimas. Specifikacijose buvo nurodytas minimalus darbuotojų skaičius, būtinas pagrindinėms užduotims atlikti, ir tuo tikslu numatyta, kad užduotims vykdyti paskirtą personalą turi sudaryti mažiausiai 10 „viso etato ekvivalentų“, iš kurių mažiausiai 6 turi būti nuolatiniai.
4. Be to, specifikacijose numatytos 27 papildomos užduotys, kurios turėjo būti vykdomos remiantis metiniu Komisijos užsakymu, ir numatyta, kad jų bus mažiausiai 3 ir daugiausia 10 per metus; atlikti papildomas užduotis Nr. 24, Nr. 26 ir Nr. 27 bus prašoma bent pirmaisiais metais. Papildomos užduotys apėmė svarstymų grupių, t. y. ekspertų grupių, kuriose nagrinėjami konkrečiai su Europos inovacijų planu susiję klausimai ir dėl jų diskutuojama, organizavimą, (papildomos užduotys Nr. 1–6), papildomų darbo grupių organizavimą (papildomos užduotys Nr. 7–9), „veiklos vietoje“ dienų organizavimą (papildomos užduotys Nr. 10–13), papildomų seminarų organizavimą (papildomos užduotys Nr. 14–17), veiklos grupių darbo įvertinimą (papildomos užduotys Nr. 18–20), konferencijų organizavimą (papildoma užduotis Nr. 21), dalyvių kelionių, skirtų dalyvauti svarstymų grupėse, darbo grupėse ir seminaruose, organizavimą ir apgyvendinimą (papildoma užduotis Nr. 22), misijas į valstybes nares (papildoma užduotis Nr. 23), ekspertų sąrašo sudarymą (papildoma užduotis Nr. 24), informacinio punkto uždarymą (papildoma užduotis Nr. 25), informacinio punkto sukūrimą (papildoma užduotis Nr. 26) ir visų duomenų bazei sukurti reikšmingų projektų sąvado sudarymą (papildoma užduotis Nr. 27).
5. Remiantis specifikacijų nuostatomis, pirkimo laimėtojas taip pat turėjo numatyti pakankamai darbuotojų, kad, be pagrindinių užduočių, personalas galėtų atlikti papildomas užduotis Nr. 24 ir Nr. 27, kurias įgyvendinti numatyta per pirmuosius sutarties metus.
6. Pagal specifikacijų 6 punktą sutartis sudaroma 10 mėnesių terminui ir gali būti atnaujinama daugiausia 12 mėnesių. Jose numatytas didžiausias bendras biudžetas – 2 500 000 EUR per metus kartu už pagrindinių ir papildomų užduočių vykdymą, kurio metinis pagrindinėms užduotims skirtas biudžetas siekė 1 400 000 EUR, o papildomoms užduotims – 1 500 000 EUR.
7. Remiantis specifikacijų 7.5 punktu, pirkimo procedūrą sudarė, pirma, pasiūlymų nagrinėjimo remiantis pašalinimo kriterijais ir paskesnio pasiūlymų nagrinėjimo remiantis kvalifikacinės atrankos kriterijais etapas, antra, pasiūlymų vertinimo remiantis sutarties sudarymo kriterijais (kokybės ir kainos vertinimas) etapas ir, trečia, laimėtojo nustatymo (sprendimo sudaryti sutartį) remiantis ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijumi etapas. Komisijos taikyti pašalinimo, kvalifikacinės atrankos ir sutarties sudarymo kriterijai buvo nurodyti specifikacijų 9 punkte.
8. Komisija gavo 5 pasiūlymus, tarp jų – ieškovės. Visi dalyviai praėjo [perėjo] pirmąjį pirkimo procedūros etapą, kurį sudarė jų pasiūlymo nagrinėjimas remiantis pašalinimo ir kvalifikacinės atrankos kriterijais, ir pateko į antrąjį etapą, kurį sudarė pasiūlymų vertinimas remiantis šiais keturiais sutarties sudarymo kriterijais:
 - sutarties sudarymo kriterijus Nr. 1: mokslo ir praktikos santykis,
 - sutarties sudarymo kriterijus Nr. 2: pagrindinių ir papildomų užduočių vykdymo būdas,
 - sutarties sudarymo kriterijus Nr. 3: praktinis užduočių organizavimas,
 - sutarties sudarymo kriterijus Nr. 4: pasiūlymai dėl informacinio punkto Briuselyje (Belgija).

9. Antrajame procedūros etape minimalų specifikacijose reikalaujamą balų skaičių pagal sutarties sudarymo kriterijus surinko tik du dalyviai, būtent ieškovė ir *Vlaamse Landmaatschappij* (toliau – VLM). Taigi šie du dalyviai pateko etapą, kuriame vertintos jų pasiūlytos kainos: ieškovės – 1 320 112,63 EUR, VLM – 2 316 124,83 EUR.
10. Iš 2012 m. lapkričio 20 d. vertinimo komiteto posėdžio ataskaitos matyti, kad ieškovė atsidūrė pirmoje vietoje ir kad, iškilus abejonių dėl neįprastai mažos jos pasiūlymo kainos, vertinimo komitetas padarė išvadą, kad reikia jos paprašyti pateikti informacijos apie papildomų užduočių kainą.
11. 2012 m. lapkričio 22 d. raštu Komisija pranešė ieškovei, kad vertinimo komitetas už papildomas užduotis nurodytas kainas įvertino kaip neįprastai mažas. Ji paprašė ieškovės išsamiai paaiškinti, kaip apskaičiuotos už papildomas užduotis Nr. 1–21 ir Nr. 25 siūlomos kainos, ir pažymėjo, kad jos pasiūlymas gali būti atmestas, jeigu paaiškinamai bus neįtikinami.
12. 2012 m. lapkričio 29 d. raštu ieškovė atsakė į Komisijos prašymą pateikti informacijos, pateikdama bendro pobūdžio paaiškinimų ir sąrašą sąnaudų, kuriomis remdamasi ji suformulavo kainos už papildomas užduotis pasiūlymą.
13. Iš 2012 m. gruodžio 19 d. ieškovės pasiūlymo vertinimo galutinės ataskaitos matyti, kad vertinimo komitetas išnagrinėjo jos paaiškinimus ir, be kita ko, konstatavo pagrindinėms užduotims ir papildomoms užduotims skirto personalo kryžminį naudojimą, kas neatitiko specifikacijų reikalavimų. Todėl jis pakeitė pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3 ieškovės pasiūlymui skirtą balų skaičių: nuo 11,8 balo iki 7 balų; minimalus reikalaujamas balų skaičius buvo 7,5 balo iš 15. Taigi vertinimo komitetas užbaigė savo vertinimą, kuriuo, pirma, patvirtino savo nuomonę dėl neįprastai mažos ieškovės pasiūlymo kainos ir, antra, konstatavo, jog remiantis nauja jos pateikta informacija jos pasiūlymas nesurinko minimalaus specifikacijose pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3 reikalaujamo balų skaičiaus. Todėl sutarties laimėtoju komitetas pasiūlė pripažinti VLM.
14. 2013 m. kovo 25 d. raštu Komisija pranešė ieškovei, kad jos pasiūlymas nelaimėjo, nes nesurinko minimalaus specifikacijose pagal sutarties sudarymo kriterijų Nr. 3 reikalaujamo balų skaičiaus, ir jo kaina įvertinta kaip neįprastai maža, kiek tai susiję su kainomis, pasiūlytomis už kai kurių papildomų užduočių įvykdymą. Tą pačią dieną Komisija nusprendė sutartį sudaryti su VLM.
15. 2013 m. kovo 26 d. raštu ieškovė paprašė nurodyti pirkimo laimėtojo pavadinimą ir jo pasiūlymo charakteristikas bei pranašumus. Šią informaciją Komisija jai pateikė 2013 m. kovo 27 d. raštu.
16. 2013 m. kovo 29 d. ieškovė paprašė Komisijos pateikti kitos informacijos apie jos pasiūlymo vertinimą. Komisija jai atsakė 2013 m. balandžio 10 d. raštu.
17. 2013 m. balandžio 12 d. raštu ieškovė apkaltino perkančiąją organizaciją tuo, kad jai nebuvo pateikti būtini paaiškinimai dėl pirmojo ir antrojo kriterijų vertinimo, kad ji pakeitė techninį vertinimą jau atplėšus finansinį pasiūlymą, kad neteisingai vertino komandos vadovo ir jo pavaduotojo dalyvavimą atliekant papildomas užduotis ir kad išvados dėl VLM pasiūlymo buvo klaidingos.
18. Tą pačią dieną Komisijai išsiųstame el. laiške ieškovė prašė, kad ši leistų susipažinti su vertinimo komiteto ataskaitomis ir laimėtojo pasiūlymu, remdamasi 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 2001, p. 145; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 331) 6 straipsniu.

19. Pirmuoju 2013 m. balandžio 29 d. raštu Komisija pranešė ieškovei, kad vertinimo komiteto ataskaita netrukus jai bus pateikta. Antruoju tos pačios dienos raštu Komisija atsakė į ieškovės paraišką leisti susipažinti su dokumentais ir pateikė dalies 2012 m. lapkričio 20 d. vertinimo ataskaitos, dalies 2012 m. gruodžio 19 d. galutinės jos pasiūlymo vertinimo ataskaitos ir dalies 2013 m. vasario 6 d. bendros įvertinimo ataskaitos kopijas. Tačiau Komisija nesutiko jai pateikti laimėtojo pasiūlymo, remdamasi atitinkamos įmonės komercinių interesų apsauga pagal Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies pirmą įtrauką.
20. 2013 m. gegužės 13 d. el. laišku ieškovė pagal Reglamento Nr. 1049/2001 7 straipsnį pateikė kartotinę paraišką. 2013 m. gegužės 14 d. el. laišku Komisija patvirtino jos gavimą ir nurodė, kad atsakymas bus pateiktas per 15 darbo dienų.
21. Kitu 2013 m. gegužės 13 d. laišku ieškovė užginčijo antrajame 2013 m. balandžio 29 d. Komisijos rašte išreikštą poziciją, kurią ji laikė nepakankama. 2013 m. gegužės 31 d. raštu Komisija atsakė, kad ieškovė turi visus su pirkimo procedūra susijusius dokumentus, kuriais remiantis priimtas sprendimas sudaryti sutartį, ir kartu nurodė savo 2013 m. balandžio 29 d. raštą.
22. Dėl kartotinės paraiškos 2013 m. birželio 4 d. rašte Komisija nurodė ieškovei, kad atsakymo terminas pratęstas iki 2013 m. birželio 26 d. Komisija 2013 m. birželio 26 d. pranešė ieškovei negalinti atsakyti į kartotinę paraišką per minėtą terminą. 2013 m. liepos 9 d. el. laišku ieškovė paprašė atsakyti į jos kartotinę paraišką; į šį laišką Komisija atsakė 2013 m. liepos 9 d. ir pranešė įmonei, kad atsakymas jai bus pateiktas per kelias dienas. 2013 m. liepos 17 d. raštu Komisija atsakė į ieškovės kartotinę paraišką: ji paliko nepakeistą ankstesnį savo sprendimą neatskleisti tam tikros vertinimo ataskaitose esančios informacijos ir neleisti susipažinti su laimėtojo pasiūlymu pagal Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punktą ir 4 straipsnio 2 dalies pirmą įtrauką.“

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

- 5 2013 m. spalio 25 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo *Agriconsulting* ieškinį, kuriuo prašyta, pirma, įpareigoti Komisiją jai pateikti pirkimo laimėtojo VLM pasiūlymą ir, antra, pagal SESV 268 ir 340 straipsnius priteisti atlyginti žalą, tariamai patirtą dėl Komisijos padarytų pažeidimų rengiant konkursą. Skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas atmetė visą ieškinį.

Šalių reikalavimai Teisingumo Teisme

- 6 *Agriconsulting* Teisingumo Teismo prašo:
 - panaikinti skundžiamą sprendimą ir grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis priimtų naują sprendimą laikydamasis Teisingumo Teismo nurodymų,
 - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi šiame procese ir pirmojoje instancijoje išlaidas.
- 7 Komisija Teisingumo Teismo prašo:
 - atmesti visą apeliacinį skundą,
 - priteisti iš apeliančios bylinėjimosi šioje instancijoje išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

- 8 Grįsdama apeliacinį skundą *Agriconsulting* nurodo keturis pagrindus.

Dėl pirmojo pagrindo

Šalių argumentai

- 9 Pirmuoju pagrindu, kurį sudaro dvi dalys, *Agriconsulting* kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad šis skundžiamo sprendimo 46 punkte nusprendė, jog nėra pažeidimų, tariamai padarytų vertinant jos pasiūlymą pagal sutarties skyrimo kriterijus Nr. 1 ir 2, ir žalos elementų, kuriuos ji nurodė ieškinyje, priešastinio ryšio.
- 10 Šio pagrindo pirmoje dalyje *Agriconsulting* teigia, kad Bendrasis Teismas pakeitė ir iškreipė jos argumentus dėl priešastinio ryšio. Iš tiesų, priešingai, nei skundžiamo sprendimo 42 ir 43 punktuose nurodo Bendrasis Teismas, ieškinyje *Agriconsulting* siekė atskirti žalos elementus – galimybės netekimą ir dalyvavimo konkurse išlaidas – nuo jos pasiūlymo atmetimo klausimo. Šiuo atžvilgiu iš ieškinio 105 punkto ir dubliko pirmojoje instancijoje 3 punkto aiškiai matyti, kad, apeliančės požiūriu, galimybės netekimas ir dalyvavimo išlaidos yra atlygintinos žalos elementai, neatsižvelgiant į klausimą, susijusį su tikrumu dėl sutarties gavimo.
- 11 Pirmojo pagrindo antroje dalyje *Agriconsulting* nurodo, jog Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 43–45 punktuose konstatavo, kad dėl nurodytų pažeidimų, susijusių su sutarties skyrimo kriterijais Nr. 1 ir 2, negali būti atlyginta žala, nes apeliančės pasiūlymas buvo atmestas dėl vertinimo komiteto atlikto sutarties skyrimo kriterijaus Nr. 3 įvertinimo ir neįprastai mažos šio pasiūlymo kainos. Tai konstatavęs Bendrasis Teismas apribojo ieškinį dėl žalos atlyginimo tik neteisėtumo atvejais, turinčiais aiškia įtaką sutarties skyrimui, nors pagal šio teismo jurisprudenciją teisė į žalos atlyginimą atsiranda dėl bet kokio pažeidimo vykstant konkurso procedūrai, kuris gali paveikti konkurso dalyvio galimybes gauti atitinkamą sutartį.
- 12 Komisija mano, kad pirmasis pagrindas nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 13 Reikia priminti, jog skundžiamo sprendimo 41 punkte Bendrasis Teismas pirmiausia nusprendė, kad dėl pažeidimų, susijusių su sutarties skyrimo kriterijais Nr. 1 ir 2, *Agriconsulting* nurodė du žalos elementus, t. y. galimybės netekimą ir dalyvavimo konkurso procedūroje išlaidas. Paskui to sprendimo 42 punkte jis taip apibendrino *Agriconsulting* argumentus: „Ieškovė teigia, kad priešastinio ryšio sąlyga tenkinama, nes jos pasiūlymui buvo skirta pirmoji vieta, ir kad sudaryti aptariamą sutartį būtų nuspręsta su ja, jeigu nebūtų padaryti nurodyti pažeidimai.“ Galiausiai, minėto sprendimo 43–46 punktuose Bendrasis Teismas atsakė į taip apibendrintus argumentus ir iš esmės nusprendė, kad nurodyti pažeidimai nėra tiesioginiu priešastiniu ryšiu susiję su žala, kurią nurodė apeliančė.
- 14 Dėl apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmos dalies, susijusios su tariamu Bendrojo Teismo atliktu *Agriconsulting* argumentų iškreipimu, reikia pažymėti, pirma, kad ieškinio 102 punkte *Agriconsulting*, pateikdama paaiškinimą dėl vykstant konkurso procedūrai tariamai padarytų pažeidimų ir jos patirto galimybės netekimo priešastinio ryšio, nurodė, jog minėtas galimybės netekimas yra „vertinimo komiteto sprendimo sumažinti balą už kriterijų Nr. 3 ir pripažinti pasiūlymo kainą neįprastai maža tiesioginė pasekmė“.
- 15 Be to, ieškinio 76 ir 79 punktuose apeliančė teigė, jog nurodytas galimybės netekimas įvyko dėl to, kad jos pasiūlymui buvo skirta pirma vieta ir jai buvo neteisėtai neskirta sutartis.

- 16 Taigi skundžiamo sprendimo 42 punkte Bendrasis Teismas nepakeitė apeliančės argumentų dėl nurodytų pažeidimų ir nurodyto galimybės netekimo priežastinio ryšio. Priešingai, jis juos perteikė taip, kaip jie nurodyti ieškinyje.
- 17 Šios išvados negali paneigti ieškinio 105 punktas, kuriuo *Agriconsulting* negali naudingai remtis siekdama įrodyti savo argumentų dėl nurodyto galimybės netekimo turinį. Iš tiesų tame punkte pateikti paaiškinimai nėra akivaizdžiai susiję su šiuo klausimu, nes apeliančė jame nurodo Bendrojo Teismo jurisprudencijoje numatytas dalyvavimo konkurse išlaidų atlyginimo sąlygas. Be to, minėtas punktas yra ieškinio dalyje „Priežastinis ryšys dėl žalos, kurią sudaro dalyvavimo atitinkamame konkurse išlaidos“.
- 18 Apeliančė taip pat negali remtis dubliko, pateikto pirmojoje instancijoje, 3 punkte išdėstytais paaiškinimais. Iš tiesų jame apeliančė tik pakartojo tai, ką nurodė ieškinio 105 punkte kaip Bendrojo Teismo jurisprudenciją dėl dalyvavimo išlaidų atlyginimo, ir įterpė tai, kad nurodytais pažeidimais, susijusiais su sutarties skyrimo kriterijais Nr. 1 ir 2, „grindžiamas“ ne tik šis žalos elementas, bet ir galimybės netekimas, ir šiuo klausimu nepateikė kitų paaiškinimų. Taigi minėtame 3 punkte daugių daugiausia patikslinami nurodyti žalos elementai atsižvelgiant į šiuos pažeidimus.
- 19 Antra, dėl *Agriconsulting* argumentų, susijusių su nurodytų pažeidimų ir žalos, kurią sudaro dalyvavimo konkurse išlaidos, priežastiniu ryšiu, reikia pažymėti, kad dėl šių išlaidų atlyginimo Bendrasis Teismas sprendė iš esmės skundžiamo sprendimo 112–117 punktuose. Tačiau apeliaciniame skunde apeliančė netvirtina, kad skundžiamo sprendimo 42 punkte Bendrojo Teismo tariamai atliktas jos argumentų iškraipymas ar pakeitimas padarė neigiamos įtakos minėtuose punktuose pateiktai analizei. Taigi ji nurodo iškraipymą, bet nepaaiškina iš to kylančių pasekmių. Todėl pirmojo pagrindo pirma dalis yra nereikšminga.
- 20 Remiantis tuo darytina išvada, kad minėta pirma dalis yra iš dalies akivaizdžiai nepagrįsta ir iš dalies nereikšminga.
- 21 Dėl apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antros dalies, apibendrintos šio sprendimo 11 punkte, pakanka pažymėti, jog skundžiamo sprendimo 43–45 punktuose Bendrasis Teismas abstrakčiai ir bendrai nenusprendė, kad dėl pažeidimų, susijusių su konkurso procedūra, kaip antai nagrinėjamu atveju nurodytų *Agriconsulting* dėl sutarties skyrimo kriterijų Nr. 1 ir 2, konkurso dalyviui niekada negali atsirasti teisė į žalos atlyginimą. Nagrinėjamu atveju Bendrasis Teismas tik *in concreto* vertino, ar egzistuoja teisė į žalos atlyginimą atsižvelgiant į apeliančės pateiktus argumentus dėl priežastinio ryšio, ir įvertino nagrinėjamo atvejo faktines aplinkybes.
- 22 Taigi šioje apeliacinio skundo pagrindo dalyje ginčijamas Bendrojo Teismo atliktas faktinių aplinkybių vertinimas dėl priežastinio ryšio, o tai nepriklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai nagrinėjant apeliacinį skundą, išskyrus iškraipymo atvejį. Kadangi apeliančė dėl šio sprendimo 14–19 punktuose nurodytų priežasčių negali pagrįstai teigti, kad buvo kaip nors iškraipyti jos argumentai, minėta apeliacinio skundo pagrindo dalis yra nepriimtina.
- 23 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, turi būti atmestas visas pirmasis pagrindas.

Dėl antrojo pagrindo

Šalių argumentai

- 24 Antrojo pagrindo pirmoje dalyje *Agriconsulting* teigia, kad skundžiamo sprendimo 56–62 punktuose Bendrasis Teismas iškraipė vertinimo komiteto atliktą įvertinimą ir neįvykdė pareigos nurodyti motyvus.

- 25 Iš tiesų, kaip matyti iš galutinės vertinimo ataskaitos, vertinimo komitetas įvertino apeliančios pasiūlymo patikimumą atsižvelgdamas tik į pasiūlytą papildomų užduočių kainą. Bendrasis Teismas šiuos faktus patvirtino skundžiamo sprendimo 56 ir 57 punktuose, tačiau paskui padarė išvadą, kad komitetas atsižvelgė į visą šį pasiūlymą. Bendrojo Teismo motyvai šiuo klausimu yra nepakankami, nenuoseklūs ir nepagrįsti, nes nėra paremti jokių konkrečių įrodymų, ir taip pažeista *onus probandi incumbit ei qui dicit* taisyklė.
- 26 Antrojo pagrindo antroje dalyje dėl analogiškų motyvų, kokie išdėstyti pirmesniame punkte, *Agriconsulting* teigia, kad Bendrasis Teismas pakeitė vertinimo komiteto motyvus savaisiais ir iškraipė procesinius dokumentus.
- 27 Komisija pirmiausia teigia, kad antrasis pagrindas yra nepriimtinas ir subsidiariai – kad jis nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 28 Antrojo pagrindo abiejose dalyse, kurias reikia nagrinėti kartu, *Agriconsulting* kaltina Bendrąjį Teismą iškraipius „vertinimo komiteto atliktą įvertinimą“ ir „procesinius dokumentus“, vertinimo komiteto atliktą įvertinimą pakeitus savuoju ir pateikus nepakankamus, prieštaravingus ir nepagrįstus motyvus. Šis argumentas turi būti suprantamas taip, jog apeliančios iš esmės teigia, kad, pirma, Bendrasis Teismas iškraipė 2013 m. kovo 25 d. Komisijos raštą ir galutinę vertinimo ataskaitą ir, antra, jis neįvykdė pareigos nurodyti motyvus.
- 29 Šiuo klausimu reikia priminti, jog skundžiamo sprendimo 55 punkte Bendrasis Teismas nurodo Teisingumo Teismo jurisprudenciją, pagal kurią tai, ar pasiūlymo kaina yra neįprastai maža, turi būti vertinama atsižvelgiant į pasiūlymo sudėtį ir atitinkamą paslaugą (pagal analogiją žr. 2014 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Data Medical Service, C-568/13*, EU:C:2014:2466, 50 punktą). Toliau skundžiamo sprendimo 56 punkte Bendrasis Teismas apibendrino 2013 m. kovo 25 d. Komisijos rašto, kuriuo Komisija pranešė apeliančios, kad jos pasiūlymas atmestas, turinį ir galutinės vertinimo ataskaitos turinį. To sprendimo 57 punkte jis konstatavo, kad anomalijos, dėl kurių vertinimo komitetas padarė išvadą, jog ieškovės pasiūlymo kaina neįprastai maža, konkrečiai susijusios su kai kuriomis papildomomis užduotimis. Tačiau minėto sprendimo 58–61 punktuose Bendrasis Teismas, be kita ko, konstatavo, kad atsižvelgiant į papildomų užduočių ekonominę ir finansinę svarbą, palyginti su atitinkamos sutarties verte, dėl nustatytų anomalijų galėjo nukentėti viso *Agriconsulting* pasiūlymo nuoseklumas. Remdamasis tuo, to paties sprendimo 62 punkte jis padarė išvadą, kad vertinimo komitetas vertino, ar *Agriconsulting* pasiūlymo kaina yra neįprastai maža, pagal pasiūlymo sudėtį ir atitinkamą paslaugą, atsižvelgdamas į tai paslaugai reikšmingus elementus.
- 30 Tai nurodžius, dėl, pirma, Bendrojo Teismo galbūt atlikto įrodymų iškraipymo reikia priminti, kad toks iškraipymas turi būti akivaizdžiai matomas iš bylos medžiagoje esančių dokumentų, neatliekant faktinių aplinkybių ir įrodymų vertinimo iš naujo (2014 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *Intra-Press / Golden Balls, C-581/13 P* ir *C-582/13 P*, nepaskelbtas Rink., EU:C:2014:2387, 39 punktą ir nurodyta jurisprudencija ir 2016 m. spalio 26 d. Sprendimo *Westermann Lernspielverlage / EUIPO, C-482/15 P*, EU:C:2016:805, 36 punktą ir nurodyta jurisprudencija).
- 31 Vis dėlto nagrinėjama atveju, prisidengdama įrodymų iškraipymu, *Agriconsulting* iš tikrųjų siekia, kad būtų iš naujo įvertintos faktinės aplinkybės, o tai nepriklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai apeliaciniame procese (pagal analogiją žr. 2010 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *Calvin Klein Trademark Trust / VRDT, C-254/09 P*, EU:C:2010:488, 49 punktą ir 2015 m. kovo 19 d. Sprendimo *MEGA Brands International / VRDT, C-182/14 P*, EU:C:2015:187, 47 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 32 Iš tiesų *Agriconsulting* neteigia, kad Bendrojo Teismo atliktas 2013 m. kovo 25 d. Komisijos rašto ir galutinės vertinimo ataskaitos vertinimas pagrįstas kokia nors esmine klaida. Priešingai, apeliančios pripažįsta, kad skundžiamo sprendimo 56 punkte Bendrasis Teismas tinkamai apibendrino jų turinį. Ji

veikiau ginčija skundžiamo sprendimo 57–61 punktuose Bendrojo Teismo atliktą šių dokumentų turinio vertinimą atsižvelgiant į jų kontekstą, įskaitant papildomų užduočių ekonominę ir finansinę svarbą atitinkamai sutarčiai, ir remiantis tuo Bendrojo Teismo padarytą išvadą, kad dėl nustatytų anomalijų gali nukentėti viso *Agriconsulting* pasiūlymo patikimumas.

- 33 Taigi apeliacinio skundo antrasis pagrindas šiuo atžvilgiu yra nepriimtinas.
- 34 Antra, dėl *Agriconsulting* teiginių, kad Bendrasis Teismas neįvykdė pareigos nurodyti motyvus, reikia pažymėti, jog klausimas, ar Bendrojo Teismo sprendimo motyvai yra priešaringi ar nepakankami, be abejo, yra teisės klausimas ir gali būti keliamas paduodant apeliacinį skundą (2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland / Komisija*, C-385/07 P, EU:C:2009:456, 71 punktą ir nurodyta jurisprudencija).
- 35 Tačiau teigdama, jog skundžiamo sprendimo motyvai yra priešaringi, *Agriconsulting* dar kartą siekia, kad būtų iš naujo įvertintos faktinės bylos aplinkybės. Iš tiesų skundžiamo sprendimo 57 punkte pateiktas konstatavimas, kad „[nustatytos] anomalijos <...> konkrečiai susijusios su kai kuriomis papildomomis užduotimis“, savaime nėra nesuderinamas su to sprendimo 62 punkte padaryta išvada, kad „vertinimo komitetas vertino pagal pasiūlymo sudėtį ir aptariamą paslaugą“. Iš tikrųjų apeliante ginčija minėto sprendimo 58–61 punktuose išdėstytus faktinio pobūdžio vertinimus, lėmusius šią Bendrojo Teismo išvadą, pagrįstą minėtu konstatavimu.
- 36 Kiek tai susiję su apeliante nurodytu nepakankamu motyvavimu, iš to, kas išdėstyta skundžiamo sprendimo 57–61 punktuose ir priminta šio sprendimo 29 punkte, matyti, kad Bendrasis Teismas teisiškai pakankamai motyvavo skundžiamo sprendimo 62 punkte pateiktą išvadą, kad vertinimo komitetas veikė pagal 2014 m. gruodžio 18 d. Sprendime *Data Medical Service* (C-568/13, EU:C:2014:2466) įtvirtintą jurisprudenciją.
- 37 Darytina išvada, kad turi būti atmestas visas antrasis pagrindas kaip iš dalies nepriimtinas ir iš dalies nepagrįstas.

Dėl trečiojo pagrindo

Šalių argumentai

- 38 Trečiojo pagrindo pirmoje dalyje *Agriconsulting* teigia, kad skundžiamo sprendimo 64–69 punktuose Bendrasis Teismas pakeitė ir iškreipė jos ieškinį. Iš tiesų, nors ji nurodė, kad ataskaitinės kainos ir išlaidos, kurias vertinimo komitetas naudojo vertindamas, ar jos pasiūlymo kaina yra neįprastai maža (toliau – ataskaitiniai ekonominiai kriterijai), yra savavališkos, neracionalios, subjektyvios ir neapibrėžtos, Bendrasis Teismas nesprendė dėl jų pagrįstumo. Jis skundžiamo sprendimo 66 punkte tik nusprendė, kad apeliante neįrodė savo pasiūlymo rimtumo.
- 39 Šiuo pagrindu apeliante taip pat kaltina Bendrąjį Teismą nepaisius įrodymų, kuriuos ji pateikė siekdama įrodyti, kad minėti ekonominiai kriterijai nėra patikimi. Konkrečiai ji nurodo, kad Bendrasis Teismas neatsižvelgė į pavyzdį, iš kurio matyti, kad pagrindinėms užduotims pritaikius tokius pačius ekonominius kriterijus specifikacijose numatytas biudžetas šioms užduotims yra nepakankamas.
- 40 Be to, *Agriconsulting* mano, jog Bendrasis Teismas negalėjo, kaip tai padarė skundžiamo sprendimo 66 punkte, jai priekaištauti, kad ji pradiniame pasiūlyme nepateikė informacijos, įrodančios gautas nuolaidas, nes ji neprivalo to daryti pagal jokią konkurso procedūros taisyklę. Bendrasis Teismas taip pat negalėjo jai priekaištauti dėl to, kad ji nepateikė šios informacijos 2012 m. lapkričio 29 d. rašte

atsakydama į Komisijos prašymą pateikti informacijos. Iš tiesų 2012 m. lapkričio 22 d. rašte nebuvo prašoma minėtos informacijos. Galiausiai Bendrasis Teismas negali kaltinti apeliančės vėliau nepateikus bendradarbiavimo su ekspertais susitarimų, nes Komisija jos neįgaliojo to padaryti.

- 41 Trečiojo pagrindo antroje dalyje apeliančė nurodo, jog skundžiamo sprendimo 73–76 punktuose Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą konstatuodamas, kad Komisija nepažeidė rungimosi principo, kai atsisakė suteikti apeliantei teisę pateikti šią papildomą informaciją.
- 42 Šiuo klausimu iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad perkančioji organizacija turi prašyti konkurso dalyvio paaiškinimų, galinčių pagrįsti jo pasiūlymo rimtumą, per rungimosi principu pagrįstą procedūrą. Nagrinėjamu atveju, kadangi vertinimo komiteto prašymas buvo suformuluotas taip, kad jis buvo susijęs ne su *Agriconsulting* pasiūlyme nurodytų kainų pagrįstumu, bet su šių kainų apskaičiavimo metodu, apeliančė turėjo pateikti informacijos tik apie šio apskaičiavimo skaitinius elementus. Taigi ji turėjo turėti galimybę pateikti papildomos informacijos, kad pašalintų bet kokias abejones dėl atitinkamų skaičių pagrįstumo. Šiuo klausimu jurisprudencijoje konkurso dalyvio teisę pateikti pastabas nėra apribota vieninteliu pranešimu. Priešingai, šiomis aplinkybėmis rungimosi principas reiškia, kad jis, pateikęs pirmąsias pastabas, vėliau gali pateikti papildomų paaiškinimų, jeigu tai pagrįsta.
- 43 Galiausiai apeliacinio skundo pagrindo trečioje dalyje *Agriconsulting* mano, jog Bendrasis Teismas padarė kelias teisės klaidas, kai skundžiamo sprendimo 81–85 punktuose padarė išvadą, kad nepažeistas vienodo požiūrio principas. Visų pirma Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, kad pakanka vien *Agriconsulting* pasiūlymo kainos neįprastai mažai šio pasiūlymo vertei įrodyti. Be to, jis neatsižvelgė į tai, kad remiantis ataskaitiniais ekonominiais kriterijais VLM pasiūlymo kaina taip pat buvo neįprastai maža. Svarbiausia Bendrasis Teismas turėjo konstatuoti, kad *Agriconsulting* ir VLM padėtis, kiek tai susiję su jų atitinkamais pasiūlymais, iš tikrųjų yra vienoda. Iš tiesų, pirma, šie pasiūlymai buvo susiję su tuo pačiu pirkimu ir, antra, buvo ginčijamas jų patikimumas – pirmąjį pasiūlymą ginčijo perkančioji organizacija, o antrąjį – *Agriconsulting*.
- 44 Be to, Bendrasis Teismas nepakankamai išnagrinėjo ir įvertino įrodymus, kuriuos apeliančė nurodė grįsdama savo kaltinimus. Kalbant konkrečiai, skundžiamo sprendimo 84 punkte konstatavęs, jog apeliančės pateiktas pavyzdys, nurodytas šio sprendimo 39 punkte, yra nereikšmingas, Bendrasis Teismas nepaisė įrodymo, kuriuo siekiama konkrečiai patvirtinti, kad VLM pasiūlymo kaina taip pat buvo neįprastai maža, taigi VLM padėtis šiuo atžvilgiu buvo panaši į apeliančės padėtį.
- 45 Komisija mano, kad trečiasis pagrindas nepagrįstas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 46 Siekiant išnagrinėti trečiąjį pagrindą reikia pakeisti įvairių jo dalių tvarką.
- 47 Visų pirma dėl minėto pagrindo trečios dalies, susijusios su tariamu vienodo požiūrio principo pažeidimu, reikia priminti, jog pagal šį principą reikalaujama, kad rengdami pasiūlymus konkurso dalyviai turėtų vienodas galimybes, o tai reiškia, kad visų konkurso dalyvių pasiūlymams turi būti taikomos vienodos sąlygos (2016 m. lapkričio 10 d. Nutarties *Spinosa Costruzioni Generali ir Melfi*, C-162/16, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:870, 23 punktą ir nurodyta jurisprudencija).
- 48 Nagrinėjamu atveju skundžiamo sprendimo 82 ir 83 punktuose Bendrasis Teismas pažymėjo, kad VLM pasiūlymo kaina, apskaičiuota pagal specifikacijose numatytą formulę, buvo šiek tiek mažesnė už šiose specifikacijose šiai sutarčiai vykdyti numatytą biudžeto viršutinę ribą ir beveik 1 mln. EUR viršijo *Agriconsulting* pasiūlymo kainą. Remdamasis tuo jis padarė išvadą, kad VLM padėtis nebuvo tokia pati

kaip *Agriconsulting*, taigi Komisija galėjo nuspręsti patikrinti, ar apeliančios pasiūlyme nurodyta neįprastai maža kaina, tačiau to nedaryti VLM pasiūlymo atžvilgiu, ir taip darydama nepažeidė vienodo požiūrio principo.

- 49 Pažymėtina, kad skirtingas požiūris į *Agriconsulting* ir VLM pasiūlymus yra glaudžiai susijęs su neįprastai mažos kainos pasiūlymų nustatymo ir jiems skirtos procedūros klausimu. Taigi vertinant skundžiamo sprendimo 82 ir 83 punktuose pateiktų motyvų pagrįstumą reikia sugrįžti prie perkančiajai organizacijai šioje srityje taikomų pareigų.
- 50 Šiuo klausimu Reglamento Nr. 2342/2002 139 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad jei pasiūlymuose konkrečiai sutarčiai siūlomos neįprastai mažos kainos, perkančioji organizacija, prieš atmesdama tokius pasiūlymus vien dėl tos priežasties, raštu paprašo informacijos apie pasiūlymo sudedamąsias dalis, kurias ji laiko svarbiomis, ir jas patikrina, atitinkamai išklausi šalis ir atsižvelgusi į pateiktus paaiškinimus.
- 51 Taigi šioje nuostatoje įtvirtinta perkančiosios organizacijos pareiga, pirma, nustatyti įtartinus pasiūlymus, antra, sudaryti sąlygas atitinkamiems konkurso dalyviams įrodyti šių pasiūlymų rimtumą, paprašant paaiškinimų, kuriuos ji laiko svarbiais, trečia, įvertinti suinteresuotųjų asmenų pateiktų paaiškinimų reikšmingumą ir, ketvirta, priimti sprendimą priimti arba atmesti minėtus pasiūlymus (pagal analogiją žr. 2001 m. lapkričio 27 d. Sprendimo *Lombardini ir Mantovani*, C-285/99 ir C-286/99, EU:C:2001:640, 55 punktą).
- 52 Iš minėtos nuostatos išplaukiančios perkančiosios organizacijos pareigos, įskaitant pareigą išsamiai patikrinti pasiūlytų kainų rimtumą pagal ataskaitinius ekonominius kriterijus, taikomos tik su sąlyga, kad pasiūlymo patikimumas *a priori* kelia abejonių.
- 53 Nagrinėjamu atveju, kadangi vertinimo komitetas nustatė, kad apeliančios pasiūlymo kaina iš pirmo žvilgsnio yra neįprastai žema, ir nusprendė, kad VLM pasiūlymo kaina *a priori* nėra neįprasta, jis, nepažeisdamas vienodo požiūrio į konkurso dalyvius principo, galėjo pradėti Reglamento Nr. 2342/2002 139 straipsnio 1 dalyje numatytą rungimosi principu pagrįstą procedūrą apeliančios atžvilgiu ir išsamiai patikrinti jos kainas pagal ataskaitinius ekonominius kriterijus netaikydamas tokio paties požiūrio VLM. Taigi skundžiamo sprendimo 82 ir 83 punktuose Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, kad šių dviejų įmonių padėtis, kiek tai susiję su jų atitinkamais pasiūlymais, nėra tokia pati.
- 54 Šios išvados nepaneigia *Agriconsulting* argumentas, jog vien pasiūlymo kaina neleidžia pripažinti, kad pasiūlymo vertė yra neįprastai maža.
- 55 Šiuo atžvilgiu, kadangi Reglamento Nr. 2342/2002 139 straipsnio 1 dalyje ar 146 straipsnio 4 dalyje nėra sąvokos „neįprastai mažos kainos pasiūlymas“ apibrėžties ir tokio pasiūlymo identifikavimo taisyklių, metodą, naudojamą neįprastai mažų kainų pasiūlymams nustatyti, turi nustatyti perkančioji organizacija (pagal analogiją žr. 2014 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Data Medical Service*, C-568/13, EU:C:2014:2466, 49 punktą ir nurodytą jurisprudenciją) su sąlyga, kad šis metodas bus objektyvus ir nediskriminacinis (pagal analogiją žr. 2001 m. lapkričio 27 d. Sprendimo *Lombardini ir Mantovani*, C-285/99 ir C-286/99, EU:C:2001:640, 68 ir 69 punktus).
- 56 Nagrinėjamu atveju, kaip skundžiamo sprendimo 81 ir 82 punktuose pažymėjo Bendrasis Teismas, vertinimo komitetas nustatė, kad *Agriconsulting* pasiūlymo kaina yra neįprastai maža, palyginęs pasiūlymo sumą su specifikacijose numatytu didžiausiu bendru biudžetu, 2 500 000 EUR suma. VLM pasiūlymas buvo šiek tiek mažesnis už šį biudžetą, o *Agriconsulting* pasiūlymas buvo už jį mažesnis beveik 1 mln. EUR.

- 57 Priešingai, nei tvirtina apeliantė, pagal šio sprendimo 55 punkte nurodytą jurisprudenciją niekas nedraudžia perkančiajai organizacijai lyginti pasiūlymų su specifikacijose numatytu biudžetu ir nustatyti pasiūlymo, kuris iš pirmo žvilgsnio atrodo esantis neįprastai mažos kainos, nes šio pasiūlymo suma yra gerokai mažesnė už minėtą numatytą biudžetą. Apeliantė, be kita ko, neįrodė, dėl ko tokia praktika nėra objektyvi ir yra diskriminacinė.
- 58 Galiausiai, kalbant apie *Agriconsulting* argumentus, pagal kuriuos Bendrasis Teismas turėjo nuspręsti, kad VLM padėtis iš tikrųjų buvo tokia pati kaip jos, reikia pažymėti, jog, pirma, vien dėl aplinkybės, kad apeliantė ginčija VLM pasiūlymo patikimumą, negalima daryti išvados dėl situacijų panašumo. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 52 ir 53 punktuose, *Agriconsulting* taip pat turėjo nurodyti priežastis, dėl kurių perkančiajai organizacijai turėjo iš pirmo žvilgsnio kilti abejonių dėl VLM pasiūlymo patikimumo.
- 59 Antra, reikia pažymėti, jog skundžiamo sprendimo 84 punkte Bendrasis Teismas pagrįstai konstatavo, kad apeliantės pateiktas pavyzdys šiuo atžvilgiu yra nereikšmingas. Iš tiesų šis pavyzdys, kuriuo remiantis išsamiai tikrinamos VLM pasiūlyme nurodytos kainos pagal ataskaitinius ekonominius kriterijus, neparodo, dėl kokių priežasčių perkančiajai organizacijai anksčiau turėjo kilti abejonių dėl šio pasiūlymo rimtumo, nors jo suma buvo labai artima specifikacijose numatytam biudžetui.
- 60 Darytina išvada, kad trečiojo pagrindo trečia dalis nepagrįsta.
- 61 Dėl šio pagrindo antros dalies, susijusios su tariamu rungimosi principo pažeidimu, reikia priminti, jog Bendrasis Teismas, skundžiamo sprendimo 71 punkte priminęs Reglamento Nr. 2342/2002 139 straipsnio 1 dalyje, kurios tekstas buvo primintas šio sprendimo 50 punkte, nustatytas pareigas, skundžiamo sprendimo 72–76 punktuose nusprendė, kad nagrinėjamu atveju laikytasi toje nuostatoje numatytos rungimosi principu grindžiamos procedūros ir kad apeliantė turėjo galimybę pagrįsti savo sąnaudas ir tarifus, kurie buvo įvertinti kaip neįprastai maži.
- 62 Vis dėlto *Agriconsulting* iš esmės nurodo, kad perkančioji organizacija įvykdo minėtoje 139 straipsnio 1 dalyje nustatytas pareigas, tik jeigu atitinkamas konkurso dalyvis turėjo realią galimybę pagrįsti savo sąnaudas ir tarifus, o ne tik buvo formaliai paisyta šioje nuostatoje numatytos rungimosi principu grindžiamos procedūros etapų. Nagrinėjamu atveju tai reikštų, kad apeliantei būtų buvę leista pateikti informacijos, papildančios 2012 m. lapkričio 29 d. atsakymo rašte pateiktą informaciją, nes remdamasi tuo, kas išdėstyta 2012 m. lapkričio 22 d. Komisijos rašte, ji negalėjo teisingai įvertinti šios institucijos prašytos informacijos.
- 63 Šiuo klausimu pakanka pažymėti, kad šis argumentas grindžiamas faktine prielaida, kuria Bendrasis Teismas nesirėmė. Iš tiesų Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 77 punkte įvertino 2012 m. lapkričio 22 d. Komisijos rašto turinį taip, kad ši institucija teiravosi apeliantės ne tik dėl pasiūlyme pateiktų kainų apskaičiavimo metodo, bet ir dėl visų šių kainų sudarymo elementų.
- 64 Kadangi nagrinėdamas apeliacinį skundą Teisingumo Teismas negali iš naujo tikrinti faktinių aplinkybių, įvertintų Bendrojo Teismo, jeigu jos nebuvo iškraipytos, trečiojo pagrindo antra dalis yra nepriimtina.
- 65 Galiausiai, kalbant apie šio pagrindo pirmą dalį, susijusią su tuo, kad Bendrasis Teismas tariamai iškraipė ir pakeitė *Agriconsulting* ieškinį, matyti, jog ieškinio 68 punkte apeliantė teigė, kad skaičiuojant ekspertams skirtas išlaidas naudotas sąnaudų vienetas buvo subjektyvus ir juo neatsižvelgta nei į tai, kad ji galėjo suderėti su ekspertais mažesnius tarifus, nei į jos organizacinius ir komercinius pajėgumus.
- 66 Šiuo klausimu skundžiamo sprendimo 66 ir 67 punktuose Bendrasis Teismas pažymėjo, jog apeliantės teiginiai, kad ji galėjo suderėti su ekspertais mažesnius tarifus nei numatyti pateikiant ataskaitinius ekonominius kriterijus, nėra pagrįsti.

- 67 Be to, to sprendimo 68 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, jog *Agriconsulting* nepagrindė, pateikdama skaičius, savo argumento, kad skaičiuojant ekspertams skirtas išlaidas naudotas sąnaudų vienetas yra subjektyvus kriterijus. Be to, Bendrasis Teismas pažymėjo, jog tai, kad *Agriconsulting* nurodo derybas dėl tarifų su tos pačios kategorijos ekspertais kaip ir pagrindinių užduočių, veikiau patvirtina, kad šios sąnaudos buvo mažesnės, nei įprasta, tačiau tam nebuvo pateikta tikslių paaiškinimų.
- 68 Taigi reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas paisė apeliančios argumentą ir teisiškai pakankamai į jį atsakė. Šiuo klausimu jis galėjo tik konstatuoti, jog *Agriconsulting* neįrodė savo teiginių dėl ataskaitinių ekonominių kriterijų nepakankamumo ir mažesnių tarifų, kuriuos jai pavyko suderėti, pagrįstumo. Be to, apeliančė netvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai jai perkėlė tokio įrodinėjimo našta. Taigi ji neturi pagrindo tvirtinti, kad Bendrasis Teismas pakeitė ar iškreipė jos ieškinį.
- 69 Dėl *Agriconsulting* teiginio, kad Bendrasis Teismas nepaisė pavyzdžio, kurį ji pateikė siekdama įrodyti, kad ataskaitiniai ekonominiai kriterijai yra savavališki ir nepatikimi, pakanka priminti, jog apeliacinis skundas paduodamas tik teisės klausimais. Todėl tik Bendrasis Teismas turi jurisdikciją konstatuoti ir vertinti reikšmingas faktines aplinkybes, taip pat vertinti jam pateiktų įrodymų vertę, išskyrus minėtų faktinių aplinkybių ar įrodymų iškreipimo atvejį (2003 m. lapkričio 11 d. Nutarties *Martinez / Parlamentas*, C-488/01 P, EU:C:2003:608, 53 punktas ir nurodyta jurisprudencija).
- 70 Apeliančė nepateikė įrodymų, galinčių patvirtinti tokį iškreipimą. Be to, reikia konstatuoti, jog negalima teigti, kad Bendrasis Teismas neatsižvelgė į ginčijamą pavyzdį, nes jis kelis kartus paminėtas skundžiamame sprendime, be kita ko, jo 84 punkte. Aplinkybė, kad Bendrasis Teismas šio pavyzdžio nenurodė to sprendimo 63–69 punktuose, rodo tik tiek, kad šiomis aplinkybėmis jis nelaikė to pavyzdžiu įtikinamu, o toks vertinimas, nesant jokio iškreipimo, priklauso tik jo jurisdikcijai.
- 71 Galiausiai, dėl šio sprendimo 40 punkte išdėstyto *Agriconsulting* argumento reikia pažymėti, jog kadangi skundžiamo sprendimo 72–76 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo, kad apeliančė turėjo galimybę pagrįsti savo sąnaudas ir tarifus, Bendrasis Teismas galėjo pagrįstai ją kaltinti nepagrindus savo teiginių. Be to, darant prielaidą, kad šiuo argumentu apeliančė siekia paneigti šią Bendrojo Teismo išvadą, minėtas argumentas yra nepriimtinas dėl šio sprendimo 64 punkte išdėstytų motyvų.
- 72 Remiantis tuo darytina išvada, kad trečiojo pagrindo pirma dalis yra iš dalies nepriimtina ir iš dalies nepagrįsta.
- 73 Todėl turi būti atmestas visas trečiasis apeliančios nurodytas pagrindas.
- 74 Pagal Reglamento Nr. 2342/2002 139 straipsnio 1 dalį neišvengiamai maža *Agriconsulting* pasiūlymo kaina yra pakankamas teisinis motyvas šio pasiūlymo atmetimui pagrįsti. Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, jog apeliančė negalėjo įrodyti, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad nagrinėjamu atveju nebuvo padaryta palyginti sunkaus Sąjungos teisės pažeidimo, kiek tai susiję su Komisijos atliktu vertinimu dėl jos pasiūlymo neišvengiamai mažos kainos.
- 75 Taigi nėra reikalo vertinti, ar kitas *Agriconsulting* pasiūlymo atmetimo motyvas, t. y. jai skirtas balas, kiek tai susiję su sutarties skyrimo kriterijumi Nr. 3, yra pagrįstas.
- 76 Be to, skundžiamo sprendimo 105 punkte dėl priešasčių, analogiškų nurodytoms pirmesniame šio sprendimo punkte, Bendrasis Teismas nusprendė, kad negalima nustatyti galimo pažeidimo vertinant pasiūlymą pagal sutarties skyrimo kriterijų Nr. 3 ir apeliančios nurodomų negautų pajamų dėl negautos sutarties priešastinio ryšio. Nors apeliaciniame skunde apeliančė iš tikrųjų nurodo Bendrojo Teismo argumentus dėl priešastinio ryšio, neatrodo, kad ji siekia juos ginčyti arba bet kuriuo atveju šiuo klausimu nenurodo jokio kaltinimo.

- 77 Atsižvelgiant į tai, kad Sąjungos deliktinės atsakomybės, kaip antai numatytos SESV 340 straipsnio antroje pastraipoje, atsiradimo sąlygos yra kumuliacinės, šio sprendimo 74–76 punktuose išdėstytų svarstymų pakanka *Agriconsulting* apeliaciniam skundai atmesti ir nėra reikalo spręsti dėl apeliacinio skundo ketvirtojo pagrindo, susijusio su Bendrojo Teismo atliktu klausimu dėl jos negautų pajamų, atmetus jos pasiūlymą, nagrinėjimu (pagal analogiją žr. 2007 m. balandžio 19 d. Sprendimo *Holcim (Deutschland) / Komisija*, C-282/05 P, EU:C:2007:226, 57 punktą ir 2014 m. spalio 14 d. Sprendimo *Giordano / Komisija*, C-611/12 P, EU:C:2014:2282, 54 punktą).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 78 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.
- 79 Pagal šio reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas iš *Agriconsulting*, o ši pralaimėjo bylą, iš jos priteisiamos bylinėjimosi išlaidos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti apeliacinį skundą.

2. Priteisti iš *Agriconsulting Europe SA* bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.